

SIG EFF helpt apotheker ethisch te werken

De kern van professionaliteit

De Special Interest Group Ethiek en Filosofie van de Farmacie (SIG EFF) ontwikkelt inzichten, methoden en producten die de apotheker helpen om zijn functie als zorgverlener, onderzoeker of farmaceutisch deskundige op een professionele en ethisch verantwoorde wijze te realiseren. Daartoe worden erkende experts geraadpleegd.

Auteur **Yuen Yee Li**, *secretaris SIG EFF*

Een van die deskundigen is Professor Harry Kunneman (Universiteit voor Humanistiek), die zich richt op het spanningsveld waarin het beroep van apotheker zich bevindt. Aan de ene kant domineert het economisch denken, dat is doorgedrongen tot in alle lagen van de samenleving en heeft geleid tot een 'dikke-ik'-mentaliteit [1,3]. Hier heersen morele armoede, controlebehoefte en droge wetenschap. Aan de andere kant is er het 'verbonden-zelf' dat gaat over de zingeving van het vak en de verbondenheid met anderen. De professionele praktijk zit tussen deze twee uitersten en dat maakt het vak complex. Kunneman spoort apothekers aan leerprocessen te delen om zichzelf als *professie* te versterken en zowel positieve als moeilijke ervaringen uit te wisselen om de verbinding met de samenleving te zoeken. Hij complimenteert apothekers met het *Handvest van de apotheker* [3], omdat zij zich daarmee kwetsbaar tonen en weerstand durven te bieden aan het economische 'dikke-ik'-denken.

Kwetsbare waarden

Professor René ten Bos (Radboud Universiteit School of MBA) benadert professionaliteit vanuit de waarden verantwoordelijkheid en vertrouwen [4]. Verantwoordelijkheid heeft volgens hem met macht te maken, namelijk de

kennismacht die de apotheker heeft. In het nemen van verantwoordelijkheid schuilt de kwetsbaarheid van de ander. Wanneer dit duidelijk is, dan is praten over moraliteit en ethiek eigenlijk niet meer nodig, aldus Ten Bos. Vertrouwen ziet hij als een geste [5]. De eed van Hippocrates is zo'n geste. Met gestes creëer je gemeenschappelijkheid, maar een geste is ook een handeling waarvan het resultaat niet is te overzien. Vertrouwen is niet te organiseren als een project. De essentie is een flexibele opstelling ten opzichte van alle mogelijke uitkomsten. Dat is, stelt Ten Bos, echter problematisch in het huidige resultaatgerichte denken en handelen in de samenleving en organisaties, die vooral zekerheden afdwingen.

Waarden van techniek

Dr. Dirk Stermerding (Rathenau Instituut) meent dat technologie steeds belangrijker wordt: nanotechnologie, biotechnologie, informatietechnologie en cognitieve wetenschappen. Hij ziet een streven naar perfectie, of zelfs naar een ideale mens.

Hierdoor wordt de biologie steeds meer techniek en andersom. De aandacht verschuift van gezondheidszorg naar gezond blijven [6]. Is de wereld van de farmacologie hier niet ook een onderdeel van, vraagt Stermerding. Ook het geneesmiddel is volgens hem

Foto I-Stock

DE EED VAN HIPPOCRATES KAN GEZIEN WORDEN ALS EEN GESTE

te zien als een soortgelijke techniek, waarbij techniek en zorg elkaar beïnvloeden. ■

Deze gedachten werden op 27 juni gepresenteerd op de jaarlijkse SIG EFF dag met als thema De professionaliteit van de apotheker. Meer informatie op www.knmp.nl/sigeff.

Zie ook bijdrage van Wilma Göttgens op pagina 11.

Zie voor de literatuurreferenties: pw.nl.

Literatuur

1. Harry Kunneman. Voorbij het dikke-ik, Bouwstenen Voor Een Kritisch Humanisme. 4e druk 2012.
2. Harry Kunneman. Kleine waarden en grote waarden, Normatieve professionalisering als politiek perspectief. 2013.
3. Handvest van de apotheker. KNMP 2012.
4. René ten Bos. Stilte, geste, stem, Een filosofisch drieluik. 2011.
5. René ten Bos, Bedrijfsethiek, Een filosofisch perspectief. 2013.
6. www.ceg.nl/uploads/algemeen/2015_Stemerding_Van_bio-ethiek_naar_biopolitiek.pdf.